

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/760/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213219175
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4213219175.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Soni Vackovej, v právnej veci navrhovateľky: J. S., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko H., K. XXXX/X, zastúpenej: JUDr. Andrea Koczkás, advokátka so sídlom v Komárne, Elektrárenská 3, proti odporkyňi: Rapid Life životná poisťovňa a.s., Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, zastúpenej: MST PARTNERS, s.r.o., so sídlom Bratislava, Laurinská 3 v mene ktorej vykonáva advokáciu ako konateľ a advokát JUDr. Martin Timcsák, IČO: 36 861 545, o zrušení rozhodcovského rozsudku, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Komárno z 25. marca 2015 pod č. k. 10C/345/2013-252, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e.**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice so sídlom Na Alžbetinskej 41 Košice sp.zn. 3C 292012 zo dňa 19.01.2012 v celom rozsahu. O trovách konania rozhodol tak, že o nich rozhodne v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

V dôvodoch písomného rozhodnutia uviedol, navrhovateľka podala návrh Prvej Česko - Slovenskej Rapid a.s. na uzavretie zmluvy pre prípad kritických chorôb na poistnú dobu 45 rokov za dohodnuté ročné poistné 504 Sk. Poistná zmluva bola uzavretá prijatím návrhu dňa 26.02.2008. Na žiadosť navrhovateľky jej odporkyňa oznámila zánik poistnej zmluvy ku dňu 21.11.2011 v zmysle § 800 OZ s konečným stavom finančného plnenia poistnej zmluvy ku dňu zániku poistenia 0 eur. Na návrh odporkyne bolo začaté rozhodcovské konanie dňa 02.01.2012, rozhodcovský súd rozhodol napadnutým rozsudkom. Navrhovateľka sa domáhala podanou žalobou v zákonnej lehote zrušenia rozhodcovského rozsudku pre neplatnosť rozhodcovskej doložky. Preto podrobil preskúmaniu rozhodcovskú doložku k dojednaniu ktorej vypočul navrhovateľku, svedkyňu. Poukázal na zmluvné dojednania účastníkov konania vyplývajúcich zo zmluvy a VPP, po právnej stránke zdôvodnil rozhodnutie ustanovením § 40 ods.1,2, §17, §41 ods.1,2 zákona č. 244/2002 Z.z., článkom 48 ods.2 Ústavy SR, článkom 3 ods.1, 2, článkom 6 ods.1 Smernice Rady č. 93/13/EHS, bodom 1 písm. g/ Prílohy Smernice, článkom 38 Charty základných práv Európskej únie, §2, § 3 ods.3 zákona č. 250/2007 Z.z., § 52 ods.1,2, §53 ods.1-5, §54 ods.1,2 OZ. Uviedol, že z citovaných ustanovení vyplýva, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície v slabšom postavení. Dôkazné bremeno na preukázanie individuálneho vyjednaní rozhodcovského konania bolo na odporkyňi. Nepredložila žiadne relevantné dôkazy preukazujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky. Vypočutá svedkyňa potvrdila, že navrhovateľka nemala možnosť ovplyvniť obsah rozhodcovskej doložky. Jej obsah bol vopred pripravený. V konaní nebolo preukázané, že odporkyňa navrhovateľke vysvetlila význam rozhodcovskej doložky a po preukázateľnom vysvetlení jej dala možnosť výberu. Rozhodcovská doložka znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Tým spôsobuje

značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Dojednanie rozhodcovskej doložky v zmluve vyhodnotenej ako spotrebiteľskej posúdil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. r/ a v zmysle § 53 ods. 5 OZ ako absolútne neplatné. Preto žalobe vyhovel a rozhodcovský rozsudok zrušil podľa § 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z.z..

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie odporkyňa, domáhajúc sa zmeny napadnutého rozsudku a zamietnutia žaloby. Namietala nepreskúmateľnosť rozsudku spočívajúce v nesplnení náležitosti § 157 ods. 2 OSP. Namietala, že súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho výkladu ust. § 53 ods. 4 písm. r/ OZ. Nestotožnila sa s názorom prvostupňového rozsudku o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy a konštatovaním, že rozhodcovská zmluva mala byť neprijateľnou podmienkou. Uviedla, že navrhovateľka podpísala rozhodcovskú zmluvu. Mala možnosť ju v zmysle VPP v lehote 30 dní odmietnuť písomne, čím by dojednanie anulovala. Napriek tomuto dojednaniu mu prvostupňový súd nevenoval pozornosť, nevyporiadal sa s ním v dôvodoch písomného rozhodnutia, preto je rozhodnutie v časti o nedostatku individuálneho dojednania rozhodcovskej doložky je nepreskúmateľné. Navrhovateľka podpísala poisťnú zmluvu, VPP a osobitné zmluvné dojednanie č. 01/2007 k poisťnej zmluve. Preto musela vedieť o možnosti rozhodcovského konania. Za vadu rozhodnutia ďalej považovala opomenutie aplikácie správnej právnej normy na zistený skutkový stav v podobe aplikovania judikátu ESD C- 478/99 na ustanovenia vnútroštátneho právneho poriadku (§ 53 a nasl. OZ). Poukázala na rozhodnutie EDS C - 342/13 zo dňa 03.04.2014 v zmysle ktorého rozhodcovská doložka nie je neprijateľnou podmienkou. Ďalej namietala nevykonanie dokazovania výsluchom svedka F. Y., nesplnenie povinnosti stanovenej v § 118 ods. 2 OSP, ktoré viedli k odňatiu možnosti konať pred súdom. V závere poukázala na novelu Exekučného poriadku doplnením ustanovenie § 243 d, v zmysle ktorej sa právne postavenie účastníkov konania dostalo do stavu pred vydaním rozhodcovského rozsudku. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil žalobu zamietol.

Navrhovateľka vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že rozhodcovský súd jej v jednej obálke doručil návrh na začatie rozhodcovského konania, rozhodcovský rozsudok a upovedomenie o začatí rozhodcovského konania. Rozhodol bez jej predvolania a vykonania dokazovania.

Odporkyňa v priebehu odvolacieho konania v dôsledku novely Exekučného poriadku doručila súdu podanie v ktorom žiadala žalobu zamietnuť pre nedostatok pasívnej legitímácie v dôsledku anulovania rozhodcovského rozsudku.

Navrhovateľka trvala na podanej žalobe, pretože na zrušení rozhodcovského rozsudku má naliehavý právny záujem z dôvodu definitívneho vyriešenia jej údajného dlhu odporkyňi.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 201, § 204 ods. 1 OSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, pretože odvolací súd nezistil výnimky ustanovenia § 213 ods. 2-7 (§ 213 ods. 1 OSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 214 ods. 2 OSP, § 156 ods. 3 OSP) a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci, vyvodil z neho správny právny záver. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

Predtým ako odvolací súd pristúpil k meritórnemu prejednaniu veci skúmal odporkyňou namietané odňatie možnosti konať pred súdom spočívajúce v nedodržaní postupu podľa § 118 ods. 2 OSP, nevykonania výsluchu svedka a v nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

Odňatím možnosti pred súdom konať sa rozumie procesný postup súdu, ktorý znemožnil účastníkovi občianskeho súdneho konania realizáciu jeho procesných práv, ktoré mu priznáva právny poriadok. O zmätočnosť ide iba vtedy, keď je dôsledkom procesného postupu, ktorý je nesprávny v tom zmysle, že pri ňom nebola zachovaná právnym poriadkom stanovená procedúra prejednania veci. Nie každá procesná nesprávnosť, ku ktorej dôjde v občianskom súdnom konaní, ale dosahuje intenzitu, ktorú považuje za relevantnú uvedené ustanovenie. Judikatúra najvyššieho súdu už dávnejšie dospela napríklad k záveru, že k odňatiu možnosti pred súdom konať nedochádza v dôsledku nesprávneho vyhodnotenia dokazovania (viď R 42/1993, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 1 Cdo 18/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012). Konštantne sa v nej tiež uvádza, že k procesnej vade tejto povahy nevedie ani to, keď súd

nevykonával všetky navrhované dôkazy (viď R 125/1999, R 6/2000). Najvyšší súd stabilne judikuje, že posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a úvaha, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 212/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Pravidelne sa tiež v rozhodnutiach najvyššieho súdu uvádza, že možnosť pred súdom konať sa účastníkovi konania neodníma ani vtedy, keď súd vec nesprávne právne posúdi (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

Odôvodnenie rozhodnutia je obsahovou náležitosťou písomného vyhotovenia rozhodnutia, ktorá má stručne, jasne, výstižne a presvedčivo uviesť, čoho a z akých dôvodov sa žalobca domáhal, ako sa vyjadril žalovaný, a vysvetliť, ktoré skutočnosti považoval súd za (ne)preukázané, z ktorých dôkazov (ne)vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil (viď § 157 ods. 2 O.s.p.).

Štádium, v ktorom sudca na základe doterajších výsledkov konania uvažuje, čo, akým spôsobom a v akom vecnom slede zaradí do textu písomného vyhotovenia rozhodnutia, resp. čo v nadväznosti na výsledky svojho zváženia zaradí pri tvorbe písomného vyhotovenia rozhodnutia do jeho odôvodnenia, už nie je súčasťou samotnej procedúry prejednania veci. Občiansky súdny poriadok priznáva účastníkovi konania procesné oprávnenia pred týmto štádiom (účastník má napríklad v stanovených prípadoch právo zúčastniť sa na pojednávaní, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k veci a k doterajším výsledkom konania, zúčastniť sa na verejnom vyhlásení rozsudku) a po tomto štádiu [účastník má v zákonom stanovených prípadoch právo podať opravný prostriedok a v ňom vytykať nesprávnosti, ktorých sa (podľa názoru účastníka konania) súd dopustil].

Pri samotnom akte tvorby písomného vyhotovovania rozhodnutia ale účastníkovi občianskeho súdneho konania neprislúchajú žiadne procesné oprávnenia. Súd ho „neprizýva“ k tvorbe písomného vyhotovenia rozhodnutia, neumožňuje mu rozhodovať o tom, ako budú formulované skutkové a právne závery, na ktorých súd založil svoje rozhodnutie. To, čo súd napokon zaradí do písomného vyhotovenia rozhodnutia a ako v ňom odôvodní svoje skutkové a právne závery, je - v rámci limitov daných právnou úpravou - výlučne iba vecou súdu.

Účastník však - ale opäť iba v rámci limitov daných právnou úpravou prípustnosti opravných prostriedkov - samozrejme, nie zbavený možnosti brániť sa tomu, čo v rozhodnutí súdu považuje za nesprávne, nespravodlivé, nezodpovedajúce zákonu. Ani vtedy, keď zastáva názor, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia je nedostatočné, nevýstižné alebo neúplné, účastník nezostáva „procesne bezbranný“. Pokiaľ sa totiž nazdáva, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je nepreskúmateľné, má v plnom rozsahu zachované právo namietať túto nesprávnosť v procesne prípustnom opravnom prostriedku. Je pravda, že v takom prípade musí účastník prispôsobiť svoju argumentáciu tak, aby zodpovedala tomu, čo je (alebo nie je) obsahom rozhodnutia a čo chce súdu vytknúť. Prírodzene, jeho argumentácia musí byť v dôsledku toho iná ako by bola argumentácia, ktorú by účastník zvolil v opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu, ktoré zo svojich hľadísk považuje za preskúmateľné. To však rozhodne neznamená, že by účastník v takom prípade bol - v limitoch daných procesnou právnou úpravou - zbavený možnosti brániť sa a vznášať argumenty proti rozhodnutiu (a odôvodneniu) súdu, s ktorým nesúhlasí a ktoré sa mu javí ako nedostatočne odôvodnené. Procesné oprávnenie (ako také) brániť sa a domáhať sa nesprávností spôsobených súdom mu bezpochyby zostáva zachované. Tým však, samozrejme, nie sú dotknuté právne dôsledky, ktoré s jeho procesnou obranou spája právny poriadok, konkrétne to, či okolnosť súdu vytykaná účastníkom je spôsobilá založiť prípustnosť jeho opravného prostriedku. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom odporkyne, že rozhodnutie prvostupňového súdu nespĺňa náležitosti § 157 ods.2 OSP, pretože prvostupňový súd uviedol skutkový stav, právne normy, ktoré vyložil v súlade so zisteným skutkovým stavom. Pokiaľ by aj rozhodnutie nebolo dostatočne odôvodnené, nezakladalo by vadu konania spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom. Odporkyňa ďalej namietala nedodržanie postupu podľa § 118 ods.2 OSP. Z obsahu zápisnice o pojednávaní konano dňa 25.03-2015 vyplýva, že prvostupňový súd poučil účastníkov konania podľa § 118 ods.2 a § 120 ods.4 OSP. Odporkyňa nebola prítomná na pojednávaní, jej zástupca po poučení navrhol vypočuť svedka Ing. Y.. Prvostupňový súd vyhlásil dokazovanie za skončené a právnym zástupcom udelil právo záverečnej reči. Odvolací dôvod odporkyne preto nie je daný a odporkyňa tvrdila skutočnosti, ktoré z obsahu zápisnice nevyplývali. Pretože odvolací súd nezistil vady konania namietané odporkyňou, prejednal vec meritórne.

Podľa § 219 ods. 1, 2 OSP, odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovenie § 219 ods. 2 OSP zakotvuje koncepciu zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak má odvolací súd za to, že prvostupňový súd nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie podľa § 157 ods. 2 OSP, ale obmedzí sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia. Právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasť práva na spravodlivý súdny proces neznamená povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúce.

Odvolací súd v zmysle § 212 OSP, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa, nakoľko bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna, presvedčivá a v neposlednom rade v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR.

Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o rozhodcovskom konaní“) účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak a/ rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3), b/ rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní, c/ jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy, d/ sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal, e/ účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené, f/ sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť, g/ bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17), h/ sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, 14/ alebo i/ bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený, j/ pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 4 ods. 1, 2 Zákona o rozhodcovskom konaní, rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a/ a c/, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Od 01. 01. 2015 bol prijatý nový zákon č.335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 73 ods. 1, 3 (prechodné ustanovenia) stanovil, že ak nie je ustanovené inak, ustanovenia tohto zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa použijú aj na rozhodcovské konania, ktorých predmetom je spotrebiteľský spor začatý pred 1. januárom 2015. Právne účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní začatom pred 1. januárom 2015, zostávajú zachované. Rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia. Z uvedeného vyplýva, že konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku neskončené do 31. 12. 2014 sa nedokončia podľa zákona č. 244/2002 Z.z., ale sa dokončia podľa

nového špeciálneho zákona č. 335/2015Z.z. a iba rozhodcovskú zmluvu bude súd posudzovať podľa predpisov účinných v čase jej uzavretia.

Podľa § 45 ods. 1 (zrušenie rozhodcovského rozsudku) zákona č. 335/2014 Z.z. účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou proti druhému účastníkovi na súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, ak
e/ spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 3 alebo je tu iný dôvod neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy
i/ stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa a toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu
j/ rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka spotrebiteľského rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je svojou povahou objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom.

Na zdôraznenie správnosti odvolací súd uvádza, že v ustanovení § 47 ods. 1 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa ustanovuje ďalší postup v prípade, že zruší rozhodcovský rozsudok .

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil po právnej stránke, pričom svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, ako mu to ukladá ust. § 157 ods. 2 OSP. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku. Na zdôraznenie správnosti odvolací súd uvádza, že v ustanovení § 47 ods. 1 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa ustanovuje ďalší postup v prípade zrušenia rozhodcovského rozsudku.

Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci je otázka, či Rozhodcovská zmluva k poisťnej zmluve dojednaná v VPP v časti osobitné zmluvné dojednanie č.01/2007 v súlade s čl. XV. upravujúce rozhodcovské konanie, na základe ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc, je platná. V zmluve sa účastníci vzťahu dohodli, namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktičnosti a rýchlosti sa podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní a všeobecných poisťných podmienok. V čl. XV VPP je uvedené, že všetky vzájomné spory a sporné nároky sa poisťovňa a poisťník dohodli riešiť v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom.

Podľa dojednanej Rozhodcovskej zmluvy, všetky spory budú riešené v rozhodcovskom konaní. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž dôležité, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojim konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami. Prvostupňový súd správne v súlade s ustanovením §53 ods.2 a 4 písm. r/ OZ nepovažoval rozhodcovskú zmluvu za individuálne dojednanú, vyhodnotil ju ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, absolútne neplatnú.

Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ) a je povinnosťou nielen súdu, ale rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodiť všetky právne dôsledky, a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Neuniklo pozornosti odvolaciemu súdu, že rozhodca iba zriedkavo pristupuje k posúdeniu platného založenia vlastnej právomoci, resp. túto iba formalisticky skonštatuje ako danú. Aj toto konanie je právom nerešpektovania práv spotrebiteľov a absencia nestrannosti a nezaujatosti rozhodcu. Akceptovateľnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských veciach je treba zvoliť osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Na individuálne dojednanie je však potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený v Občianskom zákonníku. Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení ani vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste papiera. Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú prax pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely, odvolací súd neprijíma a odsudzuje ho ako konanie hraničiace so zlým úmyslom v zmluvných vzťahoch. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú zmluvu.

Evidentne je možné konštatovať, že ide o vopred dodávateľom naformulované zmluvné klauzuly a je zrejme, že spotrebiteľ nemôže takúto formulárovú zmluvu meniť. Na strane odporcu je dôkazné bremeno preukázať, že spotrebiteľ - navrhovateľ si individuálne vyjednal rozhodcovské konanie. V tomto smere neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy, podporujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy. Nie navrhovateľka má dokázať, že nedošlo k individuálnemu vyjednaní, ale odporkyňa zaťažovalo dôkazné bremeno túto situáciu preukázať. Ak by si navrhovateľka individuálne vyjedнала rozhodcovskú zmluvu, potom by muselo platiť, že si individuálne vyjedнала aj podmienky arbitráže. Odporkyňa si dôkazné bremeno o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky nesplnila. Ak spotrebiteľ mal vyjednať na základe rozhodcovskej zmluvy súkromný proces, mal by nepochybné tieto pravidlá poznať. V spise však nie sú o tom žiadne dôkazy.

Odvolací súd sa preto nestotožnil s tým, že rozhodcovská zmluva bola medzi účastníkmi konania individuálne dojednaná. Odporkyňa s odbornou starostlivosťou musela vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania.

Odporkyňa v odvolaní poukazovala na dodatok č.2 VPP, v ktorom došlo k doplneniu čl. XV o bod 9, čl. XVII o ods.11b. Tento dodatok mal platiť od 15.12.2008. Poistná zmluva a rozhodcovská doložka boli uzavreté 20.02.2008. Odporkyňa nikdy v priebehu konania tento dodatok nepredložila, v spise sa nachádzajú v opätovných podaniach zmluvné podmienky podpísané navrhovateľkou 20.02.2008 a odporkyňa dodatok nepredložila ani v odvolacom konaní. V priebehu konania sa nebránila možnosťou navrhovateľky odmietnuť v lehote 30 dní rozhodcovskú doložku, preto odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 205a OSP sa týmto odvolacím dôvodom nezaoberal. Odporkyňa bola poučená podľa § 120 ods.4 OSP a nie bez svojej viny nemohla predložiť daný dôkaz. Pokiaľ by ho aj predložila, nič by to na právnom posúdení nezmenilo, pretože nikdy netvrdila, že odporkyňa podpísala tieto VPP. Pretože rozhodcovská zmluva bola vyhodnotená ako absolútne neplatný právny úkon, nemožno od takéhoto úkonu odstúpiť.

Keďže odvolací súd zhodne ako súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku ustálil, že k zrušeniu rozhodcovského rozsudku došlo z dôvodu neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, ďalšie námietky odporkyne týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci, považoval za bezpredmetné, pretože ako z vyššie uvedeného vyplýva, vec bude po právoplatnosti rozhodnutia na návrh niektorého z účastníkov spotrebiteľského rozhodcovského konania prejednaná v súdnom konaní (§ 47 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z.). Z toho dôvodu nepovažoval námietku odporkyne o nedostatku jej pasívnej legitimácie za nedôvodnú. Prvostupňový súd nerozhodol o náhrade trov konania, preto bude jeho povinnosťou rozhodnúť o náhrade trov konania účastníkov, vrátane trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.